

Rolniczy Handel Detaliczny

Rolniczy handel detaliczny produktów pochodzenia roślinnego – to handel polegający na produkcji żywności pochodzącej w całości lub części z własnej uprawy i zbywaniu tej żywności konsumentowi końcowemu lub do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego (np. sklepów, restauracji, stołówek). Mogą to być produkty nieprzetworzone (np. owoce, warzywa) lub przetworzone (np. dżemy, soki, przetwory owocowo-warzywne, oleje).

Ponadto podmioty prowadzące rolniczy handel detaliczny mogą być zwolnione z obowiązku znakowania środków spożywczych wartością odżywczą w przypadku określonym w pkt. 19 załącznika V do rozporządzenia 1169/2011. Z obowiązku znakowania środków spożywczych wartością odżywczą będą zwolnione podmioty, które jednocześnie produkują żywność w ramach rolniczego handlu detalicznego w małych ilościach oraz dostarczają ją konsumentowi finalnemu lub miejscowym placówkom handlu detalicznego bezpośrednio zaopatrującym konsumenta finalnego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, podmioty prowadzące działalność w ramach handlu detalicznego żywnością są zobowiązane do rejestracji u właściwego organu IW lub PIS.

W celu dokonania takiej rejestracji należy złożyć wniosek o wpis zakładu do rejestru zakładów, w przypadku zamiaru prowadzenia produkcji i sprzedaży:

- produktów pochodzenia zwierzęcego lub żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego (żywności złożonej) – do właściwego powiatowego lekarza weterynarii,
- żywności pochodzenia niezwierzęcego – do właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

Wniosek o wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy złożyć w formie pisemnej, w terminie co najmniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności.

W Dzienniku Ustaw zostały ogłoszone niezbędne do rozpoczęcia procesu rejestracji rolniczego handlu detalicznego rozporządzenia wykonawcze do ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników:

- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz. U. 2016 poz. 2159);
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich zakładów (Dz. U. 2016 poz. 2192);
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. 2016 poz. 2161).

Przy prowadzeniu produkcji i zbywaniu żywności w ramach działalności rolniczy handel detaliczny należy spełnić przede wszystkim wymagania rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319) oraz przepisów wydanych w trybie tego

rozporządzenia. Przepisy te przewidują między innymi, że w przypadku gdy produkcja prowadzona jest przy wykorzystaniu pomieszczeń używanych głównie jako prywatne domy mieszkalne (np. przy wykorzystaniu sprzętu i urządzeń gospodarstwa domowego w kuchni domowej), zamiast wymogów określonych w załączniku II w rozdziale II ww. rozporządzenia, obowiązują wymogi określone w jego załączniku II w rozdziale III (uproszczone wymagania higieniczne). Należy przy tym podkreślić, że są to wymagania podstawowe, określające wymogi ogólne, pozostawiające dużą swobodę w ich spełnianiu – określają kryteria, które muszą być spełnione, aby został osiągnięty cel jakim jest bezpieczeństwo żywności. W art. 44a ust. 1a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2023 r. poz. 1448) dalej ustawa o b.ż.ż., określono warunki zbywania żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego:

„1) do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego:

a) odbywa się wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z tym że w przypadku żywności będącej produktem pochodzenia zwierzęcego oraz żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego – wyłącznie na obszarze województwa, w którym ma miejsce prowadzenie produkcji tej żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego, lub na obszarach powiatów lub miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa, sąsiadujących z tym województwem,

b) podlega limitom ilościowym dostosowanym do potrzeb konsumentów finalnych,

c) jest dokumentowane w sposób umożliwiający określenie ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego;

2) nie może być dokonywane z udziałem pośrednika, chyba że zbywanie tej żywności odbywa się podczas wystaw, festynów, targów lub kiermaszy, organizowanych w celu promocji żywności, a pośrednik zbywa konsumentom finalnym żywność:

a) wyprodukowaną przez tego pośrednika w ramach rolniczego handlu detalicznego,

b) wyprodukowaną przez inny podmiot prowadzący rolniczy handel detaliczny na obszarze powiatu, w którym pośrednik ten prowadzi produkcję żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego, lub na obszarze powiatu sąsiadującego z tym powiatem.”.

W miejscu zbywania żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego umieszcza się w sposób czytelny i widoczny dla konsumenta (zgodnie z art. 44a ust. 2 ustawy o b.ż.ż.):

1) napis „rolniczy handel detaliczny”;

2) dane obejmujące:

a) imię i nazwisko albo nazwę i siedzibę podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny,

b) adres miejsca prowadzenia produkcji tej żywności,

c) weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny, o ile taki numer został nadany.

Zaznaczyć należy, iż zgodnie z art. 100 ust. 2 pkt 17 ww. ustawy kto: nie umieszcza w miejscu zbywania żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego oznaczenia, o którym mowa w art. 44a ust. 2, lub podaje w tym oznaczeniu informacje niepełne lub nieprawdziwe, podlega karze grzywny.